
Для рибогосп. потреб не підлягають передачі в експлуатацію на умовах оренди водні об'єкти, що використовуються для питних потреб, а також розташовані в межах територій та об'єктів, які знаходяться під охороною відповідно до ЗУ «Про природно-заповідний фонд України».

У користування за договором оренди земель водного фонду надаються водні об'єкти на зем. торгах у комплексі із зем. ділянкою. За зак-вом водні об'єкти надаються в користування на умовах оренди тими органами, які здійснюють розпорядження зем. ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, встановленими ЗКУ, відповідно до договору оренди, погодженого із центр. органом виконавчої влади, що реалізує держ. політику у сфері водного госп-ва.

На зазначених умовах водні об'єкти надаються в користування за наявності паспорта водного об'єкта, порядок розроблення й форма якого затверджуються центр. органом виконавчої влади, що забезпечує функціонування держ. політики в царині охорони навколишнього природ. середовища.

Наказом Мінприроди України від 18 берез. 2013 №99 затверджено Порядок розроблення паспорта водного об'єкта, який спрямовано на встановлення техн. параметрів водного об'єкта, гідрологічних характеристик річки (водотоку), регламентацію експлуатаційної діяльності на водосховищах, ставках та озерах для забезпечення сталого використання (включаючи кількісне та якісне відновлення) усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойми, надійності функціонування

А. К. Соколова.

ДОГОВІР ОРЕНДИ ВОДНОГО ОБ'ЄКТА – договір, згідно з яким орендодавець надає орендарю водний об'єкт у тимчасове користування на умовах оренди для задоволення потреб орендаря, а останній зобов'язується використовувати його за цільовим призначенням з додержанням екол. вимог, своєчасно вносити орендну плату та виконувати ін. умови договору.

Ст. 51 ВКУ називаються деякі особливості виникнення права водокористування на умовах оренди. Водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера й замкнені природ. водойми, як передбачає чинне водне зак-во, в користування на умовах оренди можуть надаватися для рибогосп. потреб, культ.-оздоровчих, лікувальних, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, а також проведен-ня наук.-дослідних робіт.

споруд і для підвищення ефективності їх використання. Замовником робіт із розроблення паспорта водного об'єкта є його орендодавець. Паспорт водного об'єкта розробляється за формою, наведеною у додатку до вказаного вище Порядку. Паспорт водного об'єкта погоджується з Держводагентством України. Якщо ін. не передбачено Д. о. в. о., паспорт водного об'єкта підлягає перегляду кожні 5 років, також має переглядатися у разі змін техн. параметрів водного об'єкта і гідротехн. споруд, зміни гідрологічного режиму річки (водотоку).

Перелік умов експлуатації використання водних об'єктів, розмір орендної плати, строк дії договору їх оренди закріплено в договорі оренди. Його типова форма затверджується КМУ. Методика визначення розміру орендної плати за надані в користування водні об'єкти затверджується центр. органом виконавчої влади, що реалізує держ. політику у сфері довкілля. Внесення орендної плати за взятий в експлуатацію водний об'єкт не звільняє від сплати орендної плати за зем. ділянку під цим об'єктом.

У Д. о. в. о., як передбачено в чинному зак-ві, прописуються зобов'язання щодо запровадження заходів з охорони й поліпшення екол. стану цього об'єкта, експлуатації водосховищ і ставків згідно із встановленими для них центр. органом виконавчої влади, що забезпечує політику держави в царині водного госп-ва, режимів роботи, а також необхідність оформлення права користування гідротехн. спорудами. Забороняється передача орендарями права на оренду водного об'єкта ін. суб'єктам господа-

рювання. Орендар, який отримав водний об'єкт в експлуатацію на умовах оренди, може дозволити ін. водокористувачам здійснювати спец. водокористування виключно у встановленому порядку.

Користування водними об'єктами, наданими в оренду, відбувається згідно з вимогами ВКУ та ін. нормат.-прав. актів. Для цілей аквакультури надаються в користування частини рибогосп. водних об'єктів, рибогосп. технол. водойм, акваторій (водного простору) внутр. мор. вод, тер. моря, виключної (мор.) екон. зони України, що регулюється спец. зак-вом України.

Зміни в чинному водному зак-ві, що відбулися останніми роками, а саме з питань прав. впорядкування водокористування на умовах оренди, торкнулися суттєвих характеристик цього договору. Так, законодавцем розширено перелік тих водних об'єктів, які можуть виступати об'єктами оренди, однак у той же час ним не передбачено можливості надання в оренду їх частин, а лише цілих таких об'єктів. Існує заборона також на передачу в оренду окремих видів водних об'єктів, що є цілком доцільно з огляду на їх екол. й екон. цінність.

Зазнали певних змін і законодавчі положення стосовно порядку оформлення Д. о. в. о., а саме наявності відповідності змісту останнього існуючому Типовому договору оренди, затв. відповідними органами. Укладений договір оренди мав містити обов'язки орендарів щодо дотримання вимог екол. зак-ва.

Екол. право містить низку прав. положень, присвячених дуже актуально-

му на сьогодні питанню щодо можливості реалізації заг. водокористування, а саме: а) водні об'єкти надаються в експлуатацію на умовах оренди без обмеження права заг. водокористування, за винятком випадків, установлених законом; б) орендарі водного об'єкта зобов'язані передбачити місця для безоплатного забезпечення права громадян на заг. водокористування (купання, плавання на човнах, аматорське і спортивне рибальство тощо); в) при визначенні таких місць перевага надається традиційно розташованим місцям масового відпочинку; г) у межах населених пунктів забороняється обмеження будь-яких видів заг. водокористування, крім визначених законом; д) заборона заг. водокористування водними об'єктами, наданими в експлуатацію на умовах оренди, а також їх нецільове використання служать підставою для розірвання цього договору оренди.

Названі зміни відповідають нормам ЗУ «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21 груд. 2010 стосовно потреби впорядкування питань, які викликають резонанс у суспіві, а конкретно – забезпечення додержання водного зак-ва, що гарантує права громадян на доступ до водного фонду й на користування його землями. Ці зміни й доповнення наразі є вельми своєчасними й повністю відповідають потребам соціуму.

Лит.: Соколова А. К. Правовое обеспечение договора аренды вод // Jurnalul juridic national: teorie și practică, 2016, № 5 (21).

А. К. Соколова.